

LİSANS DÜZEYİNDE TURİST REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Gülay Özdemir YILMAZ*

ÖZ

Araştırmanın Amacı: Bu çalışma, turist rehberliği bölümü öğrencilerinin mesleğe karşı tutumlarını ortaya koyabilmek ve öğrencilerin profilini belirleyebilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket soruları oluşturulurken Erdem(2010) tarafından geliştirilen “Öğrencilerin Animasyon Bölümüne Yönelik Tutumları” ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümü öğrencilerinden (n=155) elde edilmiştir. Ölçeğin alfa güvenirlik katsayısı, en küçük alt sınır olarak kabul edilen 0.70’in üzerinde çıkmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans analizi, faktör analizi, çapraz tablolama, Ki-kare ve t-Testi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Sonuçlar: Araştırmadan elde edilen bulgularda, Turist Rehberliği bölümü öğrencilerinin çoğunun bu bölümü isteyerek seçtikleri ve bölümde okumaktan mutlu oldukları tespit edilmiştir. Turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarına bakıldığında ise, sektör ile ilgili birtakım olumsuz düşüncelere sahip olsalar dahi genel olarak olumlu tavır içerisinde oldukları tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin turist rehberliği bölümüne yönelik tutumlarının altı boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Öğrencilerin turist rehberliği bölümüne yönelik tutumlarını etkileyen en önemli unsurun işin doğası ve sosyal statü olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, turist rehberliği, öğrenci

**A research for determining the perspectives of the students
studying tourist guiding at undergraduate level on the profession**

ABSTRACT

The aim of the Research: This study was conducted to reveal the attitudes of the students of the department of tourist guiding towards the profession and determine the profiles of them.

* Yrd.Doç.Dr. Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu

Method: A survey was used as a data collection tool. On creating survey questions, the scale developed by Erdem (2010) “The Attitudes of Students towards the Department of Animation” was utilized. The data used in the research were obtained by the students at Balıkesir University, School of Tourism and Hotel Management, the Department of Tourist Guiding. (n=155). Alpha reliability coefficient of the scale was over 0.70 which is considered as the least upper bound. The frequency analysis, factor analysis, Crosstabs, chi-square and t-test techniques were used in data analysis.

Findings and Results: In the findings from the research, it was determined that most of the students of the department of tourist guiding willingly chose that department and are very happy to study in such a department. In terms of their attitudes towards the profession of tourist guides, it was also determined that even though they have some negative thoughts about the sector, they have a positive attitude in general. As a result of the study, it is defined that the attitudes of the students towards tourist guiding department is composed of six dimensions. It is defined that the most important factor, that effect the attitudes of the students towards tourist guiding department, is the nature of the work and social status.

Keywords: Profession, tourist guiding, student

1. GİRİŞ

Meslek, bireylerin hayatını kazanmak için yaptığı kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi, becerilere dayalı etkinlikler bütünüdür (Yılmaz, 2008). Meslek seçimi çok uzun bir zaman sürecinde birçok etkinin karşılıklı etkileşimi ile oluştuğu için karmaşık bir süreçtir ve bireyin yaşantısına yön verdiği için de insan hayatının en önemli aşamalarından biridir (Sanalan vd.2010). Meslek seçerken bir birey, kendine belli bir çalışma, belli bir yaşam biçimi seçmiş olacağından özelliklerini göz önünde tutmadan rastgele seçim yaptığında başarısız, verimsiz ve mutsuz olacaktır. Bu nedenle birey, meslek seçerken kendi özellikleri ile seçeceği mesleğin nitelikleri arasında uygunluk olmasına dikkat etmelidir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009).

Son yıllarda artan rekabet koşullarıyla başa çıkabilmek için tüm işletmeler daha nitelikli işgücüne ihtiyaç duymaktadırlar (Kök, 2006). En önemli girdisi insan olan turizm sektörü için bu ihtiyaç daha da artmaktadır. Meslek seçimini “turizm” olarak belirleyen kişilerin sektörün taşıdığı özellikler nedeniyle birtakım özel beceri ve yeteneklere sahip olması gerekmektedir. Turizm eğitimi alan öğrenciler sektörün potansiyel birer temsilcisidir. Çünkü turizm eğitiminin temel amacı, turizm sektöründe iş göreceklemanları temel eğitimden geçirmek, tüm eğitim alanlarına turizm bilincini ve felsefesini kazandırmak, yönetim tekniklerini öğretmek ve yeni kavram, fikir ve teknolojileri kavrayabilecek üst düzey turizm profesyonellerini yetiştirmektir. Bu nedenle gençler meslek seçimi yaparken sektörün ihtiyaç duyduğu özellikler ile kendi özellikleri arasında uygunluk olmasına dikkat etmelidir (Atay ve Yıldırım, 2008).

Ancak Türkiye’de 2000’ li yıllarda üniversitelerin turizm ile ilgili bölümlerinden mezun olan öğrencilerin yaklaşık %80’i turizm sektörünü tercih etmeyerek başka sektörlerle yönelmektedirler(Üzümcü ve Bayraktar,2004). Bununla birlikte konu ile ilgili yapılmış birçok araştırmada ortak sonuç, öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, okudukları programa ve sektöre karşı çeşitli nedenlerden dolayı olumsuz tutum içerisinde oldukları mezunların ise şu anda veya gelecekte kariyer tercihlerini turizm dışındaki sektörlerden yana kullandığı ya da kullanmak istediği yönündedir (Getz, 1994; Altman ve Brothers, 1995; Gürdal, 2002;Ünlüönen, 2004; Ehtiyar ve Üngören 2008;Aksu ve Köksal 2005; Kuşluyan ve Kuşluyan, 2000; Richardson,2009). Turizm sektörünün meslek olarak seçilmemesinin de kendine has olumsuz nedenleri vardır. Bunlar; uzun ve yoğun çalışma koşulları, sosyal güvencesizlik, çalışanlara sunulan hizmet yetersizliği (konaklama ve yeme-içme, ulaşım gibi), çalışma süresinin sezonluk olması ve düşük ücret sistemi olarak genellenebilir. Diğer yandan turizm sektöründe mesleki kademe ilerlemelerinin sistematik ve belirgin olmaması da bireylerin tercih yapmalarını zorlaştırmaktadır(Çimen, 2008). Ancak, Erdem(2010), yapılan araştırmalardan bazılarının bu sonuçlarla örtüşmediğini ve turizm eğitimi alan öğrencilerin özellikle son yıllarda sektörde çalışmaya ve kariyer yapmaya yönelik olumlu tutum içerisinde olduklarını belirtmiştir. Bu olumlu tablo, gençlerin sektörün nitelikleri ile kendi özelliklerini değerlendirip bilinçli olarak meslek tercihlerini yapmış olduklarının da bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Bahsedilenlerin hepsi turizm sektörü içerisindeki en önemli mesleklerden biri olan turist rehberleri için de söz konusudur. Turistlerin seyahatleri sırasında en çok ihtiyaç hissettiği enformasyon hizmetini karşılayan ve bir ülkeyi her yönüyle temsil etme misyonunu üstlenen turist rehberlerinin çok çeşitli bilgi ve becerilere sahip olması gerekmektedir(Tetik,2006). Bir rehberin sahip olması gereken özelliklerin başında çeşitli konularda bilgi düzeylerinin yeterli olması gelmektedir. Bunlar; yabancı dil bilgisi, genel kültür bilgisi, diğer kültürler hakkında bilgi, yöre hakkında bilgi, ilkyardım bilgisi vb.dir. Bununla birlikte rehberler, iletişim becerisi olan, yorumlama gücü yüksek(Tetik,2006),problemi ortaya çıkmadan tahmin edebilen ya da büyümeden çözebilen, kendisini sürekli olarak yenileyebilen(Tangüler,2002),liderlik özelliği olan, dışadönük kişiler olmalıdırlar. Rehberlerin görevlerinin bu kadar fazla olması elbette ki üzerine düşen sorumlulukların da büyük olmasına neden olmaktadır. Rehberlik mesleği, eğlendirici, insanların sosyal yönlerini ortaya çıkarıcı, kişisel gelişimi sağlayıcı vb. özellikleri nedeniyle çoğu insan için cazip ve aranan bir meslektir. Fakat fiziki güce dayalı olması, iş güvencesinin olmaması, dışsal faktörlere bağımlı olması, sürekli kendini yenileme zorunluluğu olması vb özellikleri nedeniyle de mesleğe karşı olumsuz tutum da sergilenebilmektedir(Tetik, 2006). Bir rehberin başarısının en büyük nedeni ancak mesleğini sevmesi ile mümkün olacaktır.

Konu ile ilgili yapılan yazın taraması sonucunda, turizm sektörünün en önemli temsilcilerinden biri olan turist rehberlerinin ve rehberlik öğrencilerinin mesleğe bakış açılarını ölçmeye çalışan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Turist Rehberlerinin Rehberlik Mesleğine Bakış açılarını ölçen en kapsamlı araş-

tırma Yazıcıoğlu, Tokmak ve Uzun (2008) tarafından yapılmıştır. Araştırmada rehberlerin kendi meslekleri ile ilgili sorunları, görüşleri, yaşadıkları problemlerle ilgili değerlendirmeler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada genel olarak, rehberlik mesleğinin evliliğin sağlıklı devam ettirilmesinde sorunlar çıkardığı, rehberlerin çoğunun(%88,3)meslek odalarına üye olduğu(bu durum rehberlik mesleğinin kurumsallaşması adına önemlidir),birçoğunun bağımsız çalıştığı, eğitim seviyelerinin yüksek olduğu ancak mesleki eğitim alanların sayısının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacının bilgisi dahilinde ilgili yerli yazında, lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi alan öğrencilerin mesleğe bakış açılarını ölçen başka bir araştırmaya rastlamak mümkün olmamıştır. Bu ise araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Genel olarak ilgili yazındaki araştırma sonuçlarından da anlaşılacağı üzere, turizm eğitimi alan veya mezun olan öğrencilerin çeşitli nedenlerle meslek olarak turizmi pek fazla tercih etmediği görülmektedir. Bununla birlikte Turist Rehberliği bölümü öğrencilerinin mesleğe bakış açılarını ölçen araştırmalarında kısıtlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak araştırmanın amacı, turist rehberliği alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin, turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarını ölçmektir. Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümü öğrencilerinin profilini belirlemek ve rehberlik mesleğine yönelik tutumlarını ölçmek oluşturmaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümü öğrencilerinin tümü oluşturmaktadır. Turist rehberliği bölümünde okuyan öğrenci sayılarının dağılımı işe şu şekildedir; Birinci sınıf 61, ikinci sınıf 57, üçüncü sınıf 50, dördüncü sınıf ise 40 kişiden oluşmaktadır. Yani toplam 208 öğrenci bulunmaktadır. Uygulama sonucunda toplam 155 adet kullanılabilir ankete ulaşılmıştır. Buna göre anketin genel geri dönüş oranı %75 olarak gerçekleşmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, anketi dolduran öğrencilerin demografik özelliklerini ve turist rehberliği bölümünü tercih etmelerindeki faktörleri belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümde ayrıca, öğrencilerin genel olarak turist rehberlerinin iş bulabilme imkanları ve Türkiye’de mesleğin durumu ile ilgili düşün-

celerini tespit etmeyi amaçlayan sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, öğrencilerin turist rehberliği bölümünde çalışmaya yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlayan önermelerden oluşan bir ölçek yer almaktadır. İlgili yazında öğrencilerin rehberlik bölümüne ilişkin tutumlarını ölçen bir araştırmaya rastlanmadığından, araştırma ölçeğinin geliştirilmesinde Erdem'in(2010) çalışmasından yararlanılmıştır. Diğer sorular ise araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan önermelerin denekler tarafından tam olarak anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek için 35 öğrenci üzerinde bir pilot araştırma yapılmıştır. Pilot araştırmanın alfa güvenilirlik katsayısı, en küçük alt sınır olarak kabul edilen 0.70'in üzerinde çıkmıştır (alfa: 0,86). Öğrencilerin rehberlik mesleğine bakış açılarını tespit edebilmek amacıyla 23 soru Likert Tutum Ölçeğine göre hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan önermeler "Katılmıyorum", "Kararsızım" ve "Katılıyorum" şeklinde derecelenmiştir.

2.4. Analizler

Anket yoluyla elde edilen veriler, SPSS 11.5 for Windows istatistik paket programı yardımıyla bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Betimleyici istatistiklerin yorumlanmasında frekans ve yüzde analizlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarının hangi boyutlardan oluştuğunu belirleyebilmek için faktör analizi tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerin animasyon bölümünde çalışmaya yönelik tutumlarının demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için ise t-testi tekniğinden faydalanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin demografik özellikleri ve bölümü tercih etme nedeni ile bölümde okumaktan duyduğu memnuniyeti belirleyebilmek için çapraz tablolama (Crosstabs) yapılmış ve Ki-kare testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya 155 öğrenci katılmıştır. Bunların %45,2 si bayan, %54,8'i ise erkektir. Ankete katılanların %28,4'ü birinci sınıf, %24,5'i ikinci sınıf, %25,8'i üçüncü sınıf, %20,6'sı dördüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerden %36,1'inin ailesi Marmara Bölgesinde ikamet etmektedir. Bunu %21,3 ile Ege Bölgesi, %20,6 ile Akdeniz Bölgesi, %11 ile Karadeniz Bölgesi, %4,5 ile İç Anadolu Bölgesi, %3,9 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi takip etmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %53,5'i evde arkadaşlarıyla birlikte kalmaktadır. %18,1'i özel yurttan, %16,1'i devlet yurdunda, %5,8'i ailesi ile birlikte, %5,2'si evde yalnız, %6 sı ise lojmanda kalmaktadır. Öğrencilerin aylık harcamaları baktığımızda, %45,2'sinin 401 TL ve üzeri, % 16,8'sinin 351–400 TL arası, %12,3'ünün 251–300 TL arası, %11'inin 301–350 TL arası, %10,3'ünün 201–250 TL arası ve %4,5'inin 0–200 TL arası olduğu görülmektedir.

3.1. Öğrencilerin Turist Rehberliği Bölümüne Yönelik Tutumları

Araştırmada öğrencilerin Turist Rehberliği bölümüne yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla, ölçekte yer alan önermelere verilen yanıtlar irdelenmiştir.

Tablo 1’de, öğrencilerin her bir önermeye vermiş oldukları yanıtların frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır. Yanıt kategorileri üç grupta toplanmıştır. Bunlar; katılmayanlar, kararsızlar ve katılanlar şeklindedir. Bununla birlikte ölçekte yer alan birçok önerme olumsuz yargılar içerdiğinden, bu tür önermelere katılanların yaklaşımlarının olumsuz, katılmayanların yaklaşımlarının da olumlu olarak değerlendirilmiş olmasına dikkat edilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Turist Rehberliği Mesleğine Yönelik Tutumları

Önermeler	Katılmıyorum %	Kararsızım %	Katılıyorum %
1. Turist rehberlerinin çalışma saatleri çok uzundur.	9,1	14,9	76
2. Turist rehberlerinin çalışma ortamı streslidir.	12,3	11,6	76,1
3. Turist rehberlerinin işleri çok yorucudur.	9,3	11,1	79,7
4. Turist rehberliği genelde sıkıcı bir meslektir.	79,6	12,5	7,9
5. Turist rehberliğini sürekliliği olan (sezonluk olmayan) güvenli bir iş olarak görmüyorum.	17,5	34,4	48,1
6. Turist rehberliği mesleğini ilginç buluyorum.	9,3	14,6	76,2
7. Turist rehberlerinin çalışma saatleri düzenli bir yaşam için uygun değildir.	9,7	11	79,2
8. Tempolu iş ortamında çalışmayı sevmem.	58,1	23	18,9
9. Turist rehberlerinin yaptığı birçok işin, kendi kişilik ve yeteneğimle uyduğunu sanmıyorum.	52,3	27,7	20
10. Fiziksel özelliklerimin turist rehberliği yapmaya uygun olduğunu düşünmüyorum	67,1	17,4	15,5
11. Üniversitede almış olduğum teorik dersler, turist rehberi olabilmek için yeterlidir.	39,4	31,2	29,2
12. Üniversitemde almış olduğum yabancı dil eğitimi, turist rehberi olabilmek için yeterlidir.	54,2	28,1	17,6
13. İki yıllık üniversitelerin ve bakanlık kurslarının, sektörde iş bulma açısından bizi engellediğini düşünüyorum.	9,2	13,7	77,1
14. Turist rehberi olarak çalışmak istediğimi söylersem, ailem ve arkadaşlarım bu durumdan gurur duyar.	16,1	40,6	43,2
15. Turist rehberliği toplumsal çevrede saygınlığı olan bir meslektir.	29,9	33,8	36,4

16. Anne babalar, genelde kızlarının /oğullarının turist rehberliği yapan birisiyle evlenmesini istemezler.	25,8	30,3	43,9
17. Bazen çevreme turist rehberliği yapmak istediğimi söylemeye çekiniyorum.	60,4	21,4	18,2
18. Mezun olunca turist rehberliği yapacağımı sanmıyorum.	69	7,1	23,9
19. Arkadaş ve akrabalarıma turist rehberi olmasını öneririm, çünkü bu bölümün bir parçası olmak çok güzeldir.	27,1	34,8	38,1
20. Bir kariyer alanı olarak turist rehberliği bölümünün seçilmesi büyük bir hatadır.	52,3	29	18,7
21. Genelde turist rehberliği yapmanın avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu düşünüyorum.	20,3	32,7	47,1
22. Turist rehberlerinin maaş dışındaki ek gelirleri (prim, ikramiye, tatil, yiyecek içecek, ulaşım, konaklama vb.) yetersizdir.	30,5	35,1	34,4
23. Uzun çalışma saatleri ve iş yükleri hesaba katıldığında, turist rehberlerinin ücretlerinin düşük olduğunu düşünüyorum.	13,5	19,4	67,1

Araştırmaya katılan öğrencilerin olumlu tutumlarında; “turist rehberliği genelde sıkıcı bir meslektir.”(%79,6), “turist rehberliği mesleğini ilginç buluyorum.”(%76), “tempolu is ortamında çalışmayı sevmem.”(%58,1), “turist rehberlerinin yaptığı birçok işin, kendi kişilik ve yeteneğimle uyduğunu sanmıyorum.”(%52,3), “fiziksel özelliklerimin turist rehberliği yapmaya uygun olduğunu düşünmüyorum.”(%67,1), “turist rehberi olarak çalışmak istediğimi söylesem, ailem ve arkadaşlarım bu durumdan gurur duyar.”(%43,2), turist rehberliği toplumsal çevrede saygınlığı olan bir meslektir.”(%36,4), “bazen çevreme turist rehberliği yapmak istediğimi söylemeye çekiniyorum.”(%60,4), “bir kariyer alanı olarak turist rehberliği bölümünün seçilmesi büyük bir hatadır.”(%52,3), Genelde turist rehberliği yapmanın avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu düşünüyorum.”(%47,1), “mezun olunca turist rehberliği yapacağımı sanmıyorum.”(%69), “bir kariyer alanı olarak turist rehberliği bölümünün seçilmesi büyük bir hatadır.”(%52,3), “genelde turist rehberliği yapmanın avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu düşünüyorum.”(%47,1), şeklindeki önermeler en önemli yüzdeleri temsil etmektedir.

Olumsuz tutumlarda; “turist rehberlerinin çalışma saatleri çok uzundur.”(%76), “turist rehberlerinin çalışma ortamı streslidir.”(%76,1), “turist rehberlerinin işleri çok yorucudur.”(%79,7), “turist rehberliğini sürekliliği olan (sezonluk olmayan) güvenli bir iş olarak görmüyorum.”(%48,1), “turist rehberlerinin çalışma saatleri düzenli bir yaşam için uygun değildir.”(%79,2), “anne babalar, genelde kızlarının /oğullarının turist rehberliği yapan birisiyle evlenmesini istemezler.”(%43,9), “uzun çalışma saatleri ve iş yükleri hesaba katıldığında, turist rehberlerinin ücretlerinin düşük olduğunu düşünüyorum.”(%67,1) şeklindeki önermeler en önemli yüzdeleri temsil etmektedir.

İfadelere verilen cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde, öğrenciler mesleğin çalışma koşullarına yönelik olarak birtakım olumsuz düşüncelere sahip olsalar dahi genel olarak turist rehberliği mesleğine olumlu baktıkları görülmektedir

3.2. Faktör Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarını oluşturan boyutları belirleyebilmek için ölçekte yer alan 23 önermeye faktör analizi uygulanmıştır. Uygun faktör sayısı belirlenirken öz değeri 1' den büyük olanların seçilmesine dikkat edilmiştir. Faktör analizinin uygunluğunun bir göstergesi olarak kabul edilen Keiser-Meier-Olkin(KMO) değeri 0,717 olarak gerçekleşmiştir. KMO testinin gösterdiği bu sonuç kritik alt değer olan 0,70 üzerinde olup, çalışma verilerine güvenli olarak analizi uygulanabileceğini ortaya koymaktadır. (Yurdagül) Diğer taraftan, çalışmanın güvenilirliğini test etmek için yapılan Barlett testi sonucu 804,151 olarak tespit edilmiştir. Barlett testi 0,000 düzeyinde anlamlı çıkmıştır.

Faktör yük değerinin, 0,4 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır değer 0,3'e kadar indirilebilir (Büyüköztürk,2003). Faktör yüklerinin 0,6 ve üzerinde olması ise "çok iyi" olarak kabul edilmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda "turist rehberliği genelde sıkıcı bir meslektir", "turist rehberliği mesleğini ilginç buluyorum", ve "fiziksel özelliklerimin turist rehberliği yapmaya uygun olduğunu düşünmüyorum" ifadeleri hiçbir faktör altında toplanmamıştır. Ölçekte kalan 17 maddenin tamamı belirtilen değerin üzerindedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Turist Rehberliği Mesleğine Yönelik Tutumlarını Oluşturan Boyutlar

FAKTÖRLER	Yük	Var-yans%	Ort.
I. İŞE BAĞLILIK (4 Madde)		12,494	1,9892
Genelde turist rehberliği yapmanın avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu düşünüyorum.	0,779		
Arkadaş ve akrabalarım turist rehberi olmasını öneririm, çünkü bu bölümün bir parçası olmak çok güzeldir.	0,682		
Mezun olunca turist rehberliği yapacağımı sanmıyorum.	0,619		
Bir kariyer alanı olarak turist rehberliği bölümünün seçilmesi büyük bir hatadır.	0,473		
II. SOSYAL STATÜ(5 Madde)		10,403	2,0776
Anne babalar, genelde kızlarının /oğullarının turist rehberliği yapan birisiyle evlenmesini istemezler.	0,764		
Turist rehberi olarak çalışmak istediğimi söylesem, ailem ve arkadaşlarım bu durumdan gurur duyar.	0,598		
Turist rehberliği toplumsal çevrede saygınlığı olan bir meslektir.	0,569		

Turist rehberliğini sürekliliği olan (sezonluk olmayan) güvenli bir iş olarak görmüyorum.	0,564		
Bazen çevreme turist rehberliği yapmak istediğimi söylemeye çekiniyorum.	0,538		
III. İŞİN DOĞASI VE ÇALIŞMA KOŞULLARI(4 Madde)		10,108	2,6785
Turist rehberlerinin işleri çok yorucudur.	0,788		
Turist rehberlerinin çalışma saatleri düzenli bir yasam için uygun değildir.	0,639		
Turist rehberlerinin çalışma ortamı streslidir.	0,628		
Turist rehberlerinin çalışma saatleri çok uzundur.	0,606		
IV. KİŞİSEL ÖZELLİKLER(2 Madde)		8,252	1,6387
Tempolu iş ortamında çalışmayı sevmem.	0,709		
Turist rehberlerinin yaptığı birçok işin, kendi kişilik ve yeteneğimle uyduğuna sanmıyorum	0,650		
V. ÜCRET -YAN ÖDEMELER VE SEKTÖREL SORUNLAR(3 Madde)		7,669	2,4161
Uzun çalışma saatleri ve iş yükleri hesaba katıldığında, turist rehberlerinin ücretlerinin düşük olduğunu düşünüyorum.	0,807		
Turist rehberlerinin maaş dışındaki ek gelirleri (prim, ikramiye, tatil, yiyecek içecek, ulaşım, konaklama vb.) yetersizdir.	0,781		
İki yıllık üniversitelerin ve bakanlık kurslarının, sektörde iş bulma açısından bizi engellediğini düşünüyorum.	0,537		
VI. EĞİTİMİN ÖNEMİ (2 Madde)		7,580	1,7645
Üniversitede almış olduğum teorik dersler, turist rehberi olabilmek için yeterlidir.	0,744		
Üniversitemde almış olduğum yabancı dil eğitimi, turist rehberi olabilmek için yeterlidir.	0,712		

Varimax rotasyonlu temel bileşenler analizi. Açıklanan toplam varyans: % 56,506
Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği: % 71,; Barlett küresellik testi: X^2 : 804,151153
 $p < 0,001$;

Genel ortalama: 2,1120; Ölçeğin tamamı için Alpha: 0,7043

Yanıt kategorileri: 1: Katılmıyorum, 2: Kararsızım, 3: Katılıyorum

Tablo 2'ye göre; toplam varyansın % 56,5'ini açıklayan altı faktörden ilki, varyansın % 12,4'ünü açıklamaktadır. Bu faktörde turist rehberliği mesleğine yönelik olarak; "mezun olunca turist rehberliği yapacağımı sanmıyorum", "arkadaş ve akrabalarım turist rehberi olmasını öneririm, çünkü bu bölümün bir parçası olmak çok güzeldir", "bir kariyer alanı olarak turist rehberliği bölümünün seçilmesi büyük bir hatadır", "genelde turist rehberliği yapmanın avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu düşünüyorum." önermeleri bir araya gelmiştir. Bu faktör "İşe Bağlılık" olarak adlandırılmıştır. Bu faktördeki 4 maddenin rotasyon sonrası faktör yük değerlerinin 0,779 ile 0, 473 arasında değiştiği görülmektedir.

İkinci faktör “Sosyal Statü” olarak adlandırılmıştır. Bu faktörde “turist rehberi olarak çalışmak istediğimi söylesem, ailem ve arkadaşlarım bu durumdan gurur duyar”, “anne babalar, genelde kızlarının /oğullarının turist rehberliği yapan biriyle evlenmesini istemezler”, “turist rehberliği toplumsal çevrede saygınlığı olan bir meslektir”, “bazen çevreme turist rehberliği yapmak istediğimi söylemeye çekiniyorum”, “turist rehberliğini sürekliliği olan (sezonluk olmayan) güvenli bir iş olarak görmüyorum” önermeleri bir araya gelmiştir. Bu önermenin sosyal statü faktörü altında ele alınmasının nedeni toplumsal bir sorun olmasıdır. Faktöre ait toplam varyans %10,4’ tür. 5 maddenin rotasyon sonrası faktör yük değerlerinin 0,538 ile 0,764 arasında değiştiği görülmektedir.

Üçüncü faktör “İşin Doğası ve Çalışma Koşulları” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör altında “turist rehberlerinin çalışma saatleri çok uzundur”, “turist rehberlerinin çalışma ortamı streslidir”, “turist rehberlerinin işleri çok yorucudur”, “turist rehberlerinin çalışma saatleri düzenli bir iş için uygun değildir” ifadeleri bir araya gelmiştir. 4 maddenin rotasyon sonrası faktör yük değerlerinin 0,606 ile 0,788 arasında değiştiği görülmektedir Faktöre ait toplam varyans % 10,1’dir.

Dördüncü faktör “ Kişisel Özellikler” olarak adlandırılmıştır. Bu faktörde turist rehberliği mesleğine yönelik olarak; “tempolu iş ortamında çalışmayı sevmem”, “turist rehberlerinin yaptığı birçok işin, kendi kişilik ve yeteneğimle uyduğuna sanmıyorum” önermeleri bir araya gelmiştir. 2 maddenin rotasyon sonrası faktör yük değerleri 0,650 ile 0,709’dur. Faktöre ait toplam varyans %8,2 dir.

Beşinci faktör “Ücret –Yan Ödemeler ve Sektörel Sorunlar” olarak adlandırılmıştır. Bu faktörde “turist rehberlerinin maaş dışındaki ek gelirleri (prim, ikramiye, tatil, yiyecek içecek, ulaşım, konaklama vb.) yetersizdir”, “uzun çalışma saatleri ve iş yükleri hesaba katıldığında, turist rehberlerinin ücretlerinin düşük olduğunu düşünüyorum”, “iki yıllık üniversitelerin ve bakanlık kurslarının, sektörde iş bulma açısından bizi engellediğini düşünüyorum” önermeleri bir araya gelmiştir. 3 maddenin rotasyon sonrası faktör yük değerleri 0,537 ve 0,807 arasında değişmektedir. Faktöre ait toplam varyans % 7,6’dır.

Altıncı faktör “Eğitimin Önemi” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör altında “üniversitede almış olduğum teorik dersler, turist rehberi olabilmek için yeterlidir” ve “üniversitemde almış olduğum yabancı dil eğitimi, turist rehberi olabilmek için yeterlidir” önermeleri bir araya gelmiştir. 2 maddenin rotasyon sonrası faktör yük değerleri 0,712 ve 0,744’dür. Faktöre ait toplam varyans % 7,5’dir.

Faktör analizi sonuçları genel olarak incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin turist rehberliği bölümüne yönelik tutumlarında en önemli buldukları faktör “İşe Bağlılık”tır. Tek başına bu faktör, toplam varyansın % 12,4’ünü açıklamaktadır. Bir başka ifadeyle, öğrencilerin turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarında “İşe Bağlılık” anahtar roledir. Bu bağlamda, “genelde turist rehberliği yapmanın avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu düşünüyorum”, “ arkadaş ve akrabalarım

turist rehberi olmasını öneririm, çünkü bu bölümün bir parçası olmak çok güzeldir”. “ mezun olunca turist rehberliği yapacağımı sanmıyorum” öğrencilerin tutumlarında en önemli unsurlardır. İkinci önemli faktör sosyal statü ile ilgilidir. Üçüncü en önemli faktör işin doğası ve çalışma koşulları ile ilgilidir.

3.3. Öğrencilerin Rehberlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişimi

Öğrencilerin turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarını oluşturan boyutların demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için t-testinden yararlanılmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Turist Rehberliği Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

		N	Ortalama $\bar{X}$	Standart Sapma S	t-değeri	Anlamlılık Düzeyi P
İşe Bağlılık Boyutu	Bayan	69	1,981	0,349	0,17	0,86
	Bay	83	1,991	0,298		
Sosyal Statü	Bayan	69	2,121	0,289	1,39	0,16
	Bay	84	2,057	0,280		
İşin Doğası ve Çalışma Koşulları	Bayan	69	2,833	0,305	0,41	0,00*
	Bay	82	2,536	0,530		
Kişisel Özellikler	Bayan	68	1,669	0,661	0,34	0,72
	Bay	80	1,631	0,659		
Ücret -Yan Ödemeler ve Sektörel Sorunlar	Bayan	69	2,483	0,486	1,33	0,18
	Bay	83	2,369	0,550		
Eğitim Önemi	Bayan	67	1,723	0,647	0,70	0,47
	Bay	85	1,800	0,664		

*p<0,05

Cinsiyet değişkeninin öğrencilerin turist rehberliği bölümüne yönelik tutumları oluşturan boyutlar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yapılan analizde yalnızca “işin doğası ve çalışma koşulları ” boyutu üzerinde p<0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur (p=0,00). Tablo 3’de de görüldüğü gibi, bayan öğrencilerin (ortalama = 2,833), erkek öğrencilere (ortalama = 2,536) göre bu boyutu algılamaları daha fazladır. Buna göre işin doğası ve çalışma koşulları boyutu dışındaki diğer boyutların cinsiyet değişkeni açısından ayırt edici bir kriter olmadığı sonucuna varılmıştır

3.4. Diğer Bulgular

Tablo 4. “Üniversite sınavını kaçınıcı girişte kazandınız?” Sorusuna Ait Frekans Dağılımı

Seçenekler	N	Yüzde
Birinci	88	56,8
İkinci	44	28,4
Üçüncü	20	12,9
4. ve üzeri	3	1,9
Toplam	155	100,0

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%56,8) üniversite sınavını birinci girişte kazandığı belirlenmiştir. %28,4’ü ikinci girişte, %12,9’u üçüncü girişte, % 1,9’u ise dördüncü ve üzeri girişte kazanmıştır.

Tablo 5. Balıkesir Üniversitesi Turist Rehberliği Bölümü tercih listenizin kaçınıcı sırasındaydı?” Sorusuna Ait Frekans Dağılımı

Seçenekler	N	Yüzde
1-5	79	51,6
6-12	32	20,9
13-19	24	15,7
20-24	18	11,8
Toplam	153	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %51’i, Turist Rehberliği bölümünü tercih sıralamasında ilk 5 içerisinde yazmışlardır. Bu oran, öğrencilerin bölümü isteyerek tercih ettiklerinin de bir göstergesidir. Yine tercih sıralamasına baktığımızda %20,6’sının 6–12 arasında, %15,5’inin 13–19 arasında, %11,6’sının ise 20–24 arasında tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 6. “Turist Rehberliği bölümde okuduğunuz için mutlu musunuz?” Sorusuna Ait Frekans Dağılımı

Seçenekler	N	Yüzde
Evet	108	69,7
Hayır	47	30,3
Toplam	155	100,0

Ankete katılan öğrencilerden % 69,7'si, Turist Rehberliği bölümünde okuduğu için mutludur.% 30,3'ü ise mutlu değildir.

Tablo 7. Bölümünüzü seçme nedeniniz aşağıdakilerden hangisidir? Sorusuna Ait Frekans Dağılımı

Seçenekler	N	Yüzde
isteyerek seçtim	83	53,5
ailemden etkilendim	1	,6
memleketime yakın olduğu için	4	2,6
Rastlantı	15	9,7
açıkta kalmamak için	11	7,1
puanım buraya girmeye yettiği için	32	20,6
Diğer	8	5,2
Cevap vermeyen	1	,6
Toplam	155	100

Öğrencilerin Turist Rehberliği bölümünü seçme nedenleri arasında ilk sırada “isteyerek seçtim”(53,9) yer almaktadır. Bunu % 20,6 ile “puanım buraya girmeye yettiği için” takip etmektedir. %9,7 si “rastlantı”,% 7,1'i “açıkta kalmamak için”, %2,6'sı memleketime yakın olduğu için”,%0,6 sı “ailemden etkilendiğim için”, % 5,2' si ise diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin bölümü isteyerek tercih etmeleri, tercih sıralamalarında ilk 5'te yer alması ve bölümde okumaktan duydukları memnuniyetin yüksek olması meslek tercihlerini de bilinçli yaptıklarının bir göstergesidir.

Tablo 8. “Branşınızla ilgili iş bulabilme imkânınız” Sorusuna Ait Frekans Dağılımı

Seçenekler	N	Yüzde
Evet	109	70,3
Hayır	45	29,0
Toplam	154	99,4
Cevap Vermeyen	1	0,6

Öğrenciler mesleğe karşı umutla bakmaktadır. % 70,3'ü kendilerinin branşlarıyla ilgili rahatlıkla iş bulabileceklerini ifade etmişlerdir. % 29' u ise “hayır” cevabını vermiştir.

Tablo 9.“ Ankete Katılanların Türkiye’de Turist Rehberliği Mesleği İle İlgili Düşünceleri” Sorusuna Ait Frekans Dağılımı

Seçenekler	N	Yüzde
İş imkânları geniş	67	43,2
İş imkânları kısıtlı	53	34,2
Geleceğin mesleği	16	10,3
Fikrim yok	18	11,6
Toplam	154	99,4
Cevap Vermeyen	1	0,6

Katılımcıların % 43,2’si Türkiye’de Turist Rehberliği mesleğine “iş imkânları geniş”, %34,2’si “iş imkânları kısıtlı” %11,6’sı “fikrim yok” ve % 10,3’ü ise “geleceğin mesleği” olarak bakmaktadır.

Tablo 10. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Turist Rehberliği Bölümünde Eğitim Görmekten Duyduğu Mutluluğun Karşılaştırılması

Cinsiyet	Duyulan Mutluluk			Anlamlılık Düzeyi p*
	Evet	Hayır	Toplam	
Bayan	46	24	70	0,33
Bay	62	23	85	
Toplam	108	47	155	

*p<0,05

Tablo 10’u incelediğimizde bayanların (46 kişi) ve bayların (62 kişi) çoğunun Turist Rehberliği bölümünde okumaktan mutlu olduğu görülmektedir. Yapılan Ki-kare testi sonucunda bayan ve bay öğrenciler arasında p <0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark görülmemiştir (p=0,33)

Tablo 11. Öğrencilerin Bölümü Seçme Nedeni İle Bölümde Eğitim Görmekten Duyduğu Mutluluğun Karşılaştırılması

Bölümü Seçme Nedeni	Duyulan Mutluluk		
	Evet	Hayır	Toplam
İsteyerek Seçtim	73	10	83
Ailemden Etkilendim	1	0	1
Memleketime Yakın Olduğu İçin	0	4	4
Rastlantı	11	4	15
Açıkta Kalmamak İçin	2	9	11
Puanım Buraya Girmeye Yettiği İçin	16	16	32
Diğer	4	4	8

Tablo 11’i incelediğimizde genel olarak bölümü isteyerek seçen ve bu tercihlerinden mutlu olan öğrencilerin sayısı oldukça yüksektir. Öğrencilerden sadece 10 tanesi mutsuzdur. Sonuç oldukça sevindiricidir. Çünkü bu durum öğrencilerin meslek seçimlerinde ne kadar bilinçli olduklarının da bir göstergesidir.

Tablo 12. Öğrencilerin Buldukları Sınıf İle Bölümde Okumaktan Duyduğu Mutluluğun Karşılaştırılması

Sınıf	Duyulan Mutluluk			Anlamlılık Düzeyi p*
	Evet	Hayır	Toplam	
1.sınıf	36	8	44	0,13
2.sınıf	23	15	38	
3.sınıf	25	15	40	
4.sınıf	23	9	32	
Toplam	107	47	154	

*p<0,05

Tablo 12’yi incelediğimizde bölümde okumaktan duyulan mutluluğun tüm sınıflarda yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle 4.sınıfların mutluluk düzeyinin yüksek olması oldukça sevindiricidir. Yapılan Ki-kare testi sonucunda ise, bölümde okumaktan duyulan mutluluk bakımından sınıflar arasında p <0,05 anlamlılık düzeyinde fark görülmemiştir (p=0,13)

Tablo 13. Öğrencilerin Buldukları Sınıflara Göre Turist Rehberliği Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

İŞE BAĞLILIK	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Anlamlılık Düzeyi(p)
Gruplar Arası	,096	3	,032	,305	0,82
Gruplar İçi	15,502	147	,105		
Toplam	15,599	150			
SOSYAL STATÜ					
Gruplar Arası	,186	3	,062	,754	0,52
Gruplar İçi	12,188	148	,082		
Toplam	12,374	151			
İŞİN DOĞASI VE ÇALIŞMA KOŞULLARI					
Gruplar Arası	1,737	3	,579	2,766	0,04
Gruplar İçi	30,553	146	,209		
Toplam	32,290	149			

KİŞİSEL ÖZELLİKLER					
Gruplar Arası	,771	3	,257	,591	0,62
Gruplar İçi	62,229	143	,435		
Toplam	63,000	146			
ÜCRET-YAN ÖDEMELER VE SEKTÖREL SORUNLAR					
Gruplar Arası	,030	3		,036	0,99
Gruplar İçi	41,459	147	,010		
Toplam	41,489	150	,282		
EĞİTİMİN ÖNEMİ					
Gruplar Arası	2,349	3	,783	1,84	0,14
Gruplar İçi	62,539	147	,425		
Toplam	64,887	150			

Birinci sınıf öğrencilerinden bir kısmının henüz sektör deneyimi yokken üst sınıfların sektörde çalışmaya başladıkları ve sektörü daha yakından tanıdıkları söylenebilir. Bu düşünceden yola çıkarak sınıfların turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla Anova testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda “işin doğası ve çalışma koşulları” boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.($p=0,04$)Bu farklılık birinci sınıf ile üçüncü sınıf öğrencileri arasındadır.

SONUÇ

Bu araştırmada, Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yükseköğrenim Kurumu Turist Rehberliği bölümü öğrencilerinin profili belirlenmeye ve öğrencilerin mesleğe karşı tutumları ölçülmeye çalışılmıştır. Daha öncede değinildiği gibi, meslek seçimi oldukça önemlidir. Özellikle turizm sektörünün yapısını dikkate aldığımızda bu seçimin önemi daha da artmaktadır. Sektörün yapısından kaynaklanan birtakım zorluklar herkes tarafından bilinen gerçeklerdir. Gençlerin turizm mesleğini seçerken bu zorlukları göz ardı etmemeleri gerekmektedir. Son yıllarda konu ile ilgili yapılan araştırmalarda gençlerin turizm mesleğine yönelik tutumlarının olumlu yönde olması oldukça sevindiricidir. Bu durum turizm sektöründe istihdam kalitesinin artması açısından da önemlidir. Yapılan bu araştırma sonucunda da, geleceğin turist rehberlerinin mesleğe karşı tutumlarının(olumsuz taraflarını kabul etmeleriyle birlikte)olumlu olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, son yıllarda yapılan çalışmaları destekler niteliktedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bu bölümü seçtiği için mutludur ve çoğu bölüm tercihini isteyerek yapmıştır. Ankete katılanların %54’ü bölümü isteyerek tercih etmiştir. Gerek cinsiyet açısından gerekse okudukları sınıf açısından mesleğe karşı bakış açıları olumludur. Fakat bunun yanında yapılan araştırmada da, öğrencilerin turist rehberliği mesleğine yönelik olumsuz değerlendirmeleri sektörle ilgili yapılan önceki araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Çalışma saatlerinin uzun, işlerin yo-

rucu ve çalışma ortamının stresli olması, mesleği sürekliliği olan (sezonluk olmayan) güvenli bir iş olarak görmemeleri, çalışma saatlerini düzenli bir yaşam için uygun görmemeleri öğrencilerin en çok yakındıkları konulardır.

Sorulara verilen yanıtlar genel olarak değerlendirildiğinde ortaya çıkan tablo, öğrencilerin meslek seçimi yaparken göstermiş olduğu titizliği de göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin büyük çoğunluğu, ileride rahatlıkla iş bulabileceğini düşünmektedir. Gelecekle ilgili iş bulabilme kaygısı taşımamaları okudukları okula ve turist rehberliği mesleğine daha sıcak bakmalarını da sağlayacaktır.

Bu araştırmayı önemli kılan temel sebep, en azından araştırmacının bilgisi dâhilinde, Türkiye’de lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi alan öğrencilerin, tutumlarını ölçmeyi amaçlayan başka bir araştırmaya rastlanamamış olmasıdır. Bu nedenle, araştırmadan elde edilen bulguların yapılacak araştırmalara yön verecek nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

Tüm bilimsel çalışmalarda olduğu gibi, bu araştırmanın da bazı kısıtları bulunmaktadır. Araştırma sadece Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümü öğrencileri ile sınırlıdır. Her ne kadar bölümdeki öğrencilerin büyük çoğunluğuna ulaşılmış olsa da, örneklem sayısının sınırlılığı araştırmanın temel kısıtı olarak görülmektedir. İleride yapılacak olan çalışmalarda, Türkiye’de turist rehberliği eğitimi veren diğer okullardaki öğrenciler ile bir karşılaştırma yoluna gidilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, A. A. Ve Köksal, C. D. (2005): “Perceptions And Attitudes Of Tourism Students İn Turkey”, *International Journal Of Contemporary Hospitality Management*, 17 (5): 436-447.
- Altman, L.A. ve Brothers, L.R.(1995). Career Longevity of Hospitality Graduate. *FIU Hospitality Review*, 13(2),ss.77-83.
- Atay, L. ve Yıldırım, H.M.(2008).Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyetlerine Yönelik Bir Araştırma. *SOİD Dergisi.* , Temmuz-Ağustos-Eylül,3(5),ss:6-14.
- Bayrak Kök,S .(2006).İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılığın İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*,1(20),ss.291-317.
- Büyüköztürk, Ş.(2003). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Çimen,H.(2008), Turizm Lisans Öğrencilerinin Mesleki Yönelimleri: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(19), Güz,ss. 194-202.
- Ehtiyar, R. Ve Üngören, E. (2008).Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk Ve Kaygı Seviyeleri İle Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (4), ss. 159-181.
- Erdem, B.(2010).Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Otel İşletmelerinin Animasyon Bölümüne Yönelik Tutumları: Ampirik Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış*,10 (3) ss. 1085–1113.
- Getz, Donald.(1994).Students’ work experiences, perceptions and attitudes towards careers in hospitality and tourism: a longitudinal case study in Spey Valley, Scotland.*International Journal of Hospitality Management*,13(1),ss.25-37.

- Gürdal, M. (2002). Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma- Eğitimin Kalitesi-Staj-İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, 391-400.
- Kuşluvan, S. Ve Kuşluvan, Z. (2000): “Perceptions And Attitudes Of Undergraduate Tourism Students Towards Working in The Tourism Industry in Turkey”, *Tourism Management*, 21 (3): 251-269.
- Richardson, S. (2009): “Undergraduates □ Perceptions Of Tourism And Hospitality As A Career Choice”, *International Journal Of Hospitality Management*, 28 (3), September: 382-388.
- Sanalan, V. A., Telli, E., .Selim,Y,Öz,R., KOÇ,A., ÇELİK, .E,(2010).Böte Öğrencilerinin Programa Bakış Açılıarı: Tercih Öncesi Ve Sonrası Durum. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 1(1),
- Sarıkaya, T.ve Khorshid, L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmnelerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar, 2(7),ss.393–423.
- Tangüler, A. (2002), Profesyonel Turist Rehberliği ve Turist Rehber Rehberlerinin Seyahat Acentası ve Müşteri İlişkileri (Kapadokya Örneği). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tetik,N.(2006), Türkiye’de Profesyonel Turist Rehberliği ve Müşterilerin Turist Rehberlerinden Beklentilerinin Analizi (Kuşadası Örneği). BAÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi
- Üzümcü, T. P., Bayraktar, S. (2004). Türkiye’de Turizm Otel İşletmeciliği Alanında Eğitim Veren Yükseköğretim Kuruluşlarındaki Eğitimcilerin Turizm Mesleki Eğitiminin Etiksel Açıldan İncelenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Osman Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 25–26 Kasım, Eskişehir, ss. 79–89.
- Ünlüönen, K.(2004). Turizm işletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algılamaları Açısından Karşılaştırılması (1998–1999 ve 2003–2004 Öğretim Yılları) *Ticaret Ve Turizm Eğitim Dergisi*, Sayı:1, ss.108–130.
- Yazıcıoğlu,İ., Tokmak ,C., Uzun,S. (2008). Turist Rehberlerinin Rehberlik Mesleğine Bakışı. *Üniversite ve Toplum Dergisi (Elektronik Dergi)*, 8(2),ss.1-19.
- Yılmaz, B.F.(2008) GATA’da Çalışan Sivil Memurların Mesleki Gelişim İhtiyaçlarının Eğitim ve Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Kariyer Danışmanlığı ABD, Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi.s.5
- Yurdagül,Halil “Faktör Analizinde KMO ve Bartlett Testleri Neyi Ölçer?www. yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/Kuresellik.pdf(03.07.2011)